

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з курсу

«ЕКОНОМІКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу «Економіка й організація діяльності будівельного підприємства» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Т. І. Світлична. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 12 с.

Укладач: Т. І. Світлична

Рецензент: В. О. Пасічний

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва,
протокол № 7 від 31.03.2011 р.

ВСТУП

Організація будівельного виробництва як одного з найпоширеніших видів виробничої діяльності людини охоплює, насамперед, практичні дії людей, спрямовані на побудову на виробничому рівні як раціональних організаційних структур (бригада, первинна організація, потік, комплекс, система управління і т.д.), так і схем їхніх взаємних зв'язків, уключаючи навіть вибір знарядь для конкретної роботи з метою одержання найбільшої ефективності від діяльності будівельної організації. Організація будівельного виробництва пов'язана безпосередньо з людьми, тобто з людським чинником, тому висока ефективність виробництва може бути досягнута тільки при об'єднанні передової організації та прогресивних технологій. Дисципліна вивчає шляхи підвищення ефективності будівельного виробництва за рахунок удосконалення принципів організації та планування в будівництві та проектуванні. Ефективність управління й організації діяльності в сучасних умовах значною мірою залежить від взаємодії людей, координації їхньої спільної діяльності для реалізації визначених цілей.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Організація будівельного виробництва забезпечує цілеспрямованість та взаємозв'язок усіх організаційних, технічних і технологічних рішень для досягнення кінцевого результату – уведення об'єкта в експлуатацію з не обхідною якістю та у визначений термін.

Раціональна організація будівництва є складним інженерним процесом, що впливає на загальний термін будівництва. Тому майбутні спеціалісти–економісти в галузі будівництва повинні мати широкі знання у сфері технології, організації та планування будівництва.

Метою курсу є навчання студентів науково обґрунтовувати вибір конкретних засобів організації сучасного будівельного й ремонтно-будівельного виробництва на базі економічних законів суспільства та керівництво цими законами у процесі виконання запланованих програм. Знання, одержані студентами під час вивчення, важливі для їхньої подальшої виробничої діяльності зі спеціальності відповідно до їх кваліфікації.

Організація виробництва має постійно відображати вимоги часу, тому завжди включає пошук і реалізацію нових рішень. *Завдання вивчення курсу «Економіка й організація діяльності будівельного підприємства»* – знайомство студентів із сучасною структурою будівельного виробництва, основними принципами і правилами його функціонування та взаємовідносин, а також теоретичними основами і практичними методами організації робіт на будівельних майданчиках із формуванням відповідних навичок і знань на базі ознайомлення з існуючим передовим досвідом. Практичні завдання з організації та планування будівництва, що вирішуються на сучасному рівні, складаються з двох основних груп: завдання на пошук знаходження оптимальних і раціональних рішень планування інвестиційних процесів і організації будівництва; завдання з оперативного управління будівельним виробництвом.

Курс «Економіка й організація діяльності будівельного підприємства» студентам заочної форми навчання доцільно вивчати в наступній послідовності:

- 1) ознайомитися з робочою програмою курсу й методичними вказівками до його вивчення;
- 2) ознайомитися з джерелами, рекомендованими для вивчення курсу;
- 3) скласти стислий конспект за кожною з тем дисципліни;
- 4) відповісти на запитання для закріплення матеріалу за темами курсу;
- 5) розібрати і вивчити ключові поняття дисципліни;
- 6) виконати контрольну роботу.

На лекційних заняттях студентам заочної форми навчання викладаються окремі вузлові питання найбільшої складності. На практичних заняттях розбираються й вирішуються задачі та питання, що викликають труднощі при виконанні контрольної роботи.

Курс викладається протягом семестру та завершується складанням заліку.

2. ПРОГРАМА КУРСУ «ЕКОНОМІКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

ТЕМА 1. Будівництво в системі економіки України

- 1.1. Будівельний комплекс, його організаційна структура.
- 1.2. Особливості організації будівництва в Україні.
- 1.3. Основні проблеми будівельного комплексу, напрями та шляхи їхнього вирішення.

ТЕМА 2. Основи організації будівельного виробництва

- 2.1. Поняття й основні елементи виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів.
- 2.2. Основні принципи організації будівництва.
- 2.3. Способи здійснення будівництва.
- 2.4. Сторони – учасники будівництва та їхні функції.
- 2.5. Основи організації управління будівництвом.
- 2.6. Організація будівельного виробництва: типи виробництва, методи й умови їхнього вибору й застосування.
- 2.7. Форми організації виробничих процесів.
- 2.8. Нормативно-технічне забезпечення організації будівництва.
- 2.9. Зміни в організаційних формах і структурі будівельних організацій відповідно до розвитку ринкових відносин.

ТЕМА 3. Система й організація проектування

- 3.1. Організація проектування і проектно-розвідувальних робіт. Стадійність проектування.
- 3.2. Допроєктна стадія будівництва.
- 3.3. Проектування організації будівництва: призначення, склад і зміст проекту організації будівництва (ПОБ).
- 3.4. Проектування виробництва робіт: призначення, склад і зміст проекту виробництва робіт (ПВР).
- 3.5. Будівельні генеральні плани: призначення, види, зміст, вихідні дані.

ТЕМА 4. Календарне планування в будівництві (КП)

- 4.1. Призначення, вхідні дані, нормативна база календарного планування.
- 4.2. Непоточні методи організації будівельних робіт, поточний метод організації будівництва.

ТЕМА 5. Моделювання в будівництві

- 5.1. Моделі виробництва будівельних робіт у вигляді мережевих графіків: структура графіку, алгоритм побудови.
- 5.2. Методика формування мережевої моделі, різновиди, методика розрахунку параметрів мережевого графіка.
- 5.3. Етапи застосування сіткових графіків у будівництві.

ТЕМА 6. Матеріально-технічна база будівництва

- 6.1. Планування матеріально-технічного забезпечення та комплектації.
- 6.2. Документи, що визначають потребу в ресурсах, виробничі норми використання ресурсів, норми виробничих запасів матеріалів і конструкцій, прейскуранти, ціни і тарифи.
- 6.3. Матеріально-технічна база будіндустрії.
- 6.4. Організація транспорту й експлуатації будівельних машин.
- 6.3. Система забезпечення підприємства матеріально-технічними ресурсами.

ТЕМА 7. Маркетингове забезпечення діяльності будівельних підприємств

- 7.1. Потреба й організація постачання матеріальних ресурсів. Графік постачання та вибір постачальників.
- 7.2. Моделі управління запасами. Організація складського господарства.
- 7.3. Система збуту продукції підприємства. Організація збуту продукції.
- 7.4. Маркетингові операції в системі проектування й організації будівництва. Ринок будівельної продукції.

ТЕМА 8. Контроль якості будівельної продукції

- 8.1. Якість продукції, показники та методи її оцінки. Міжнародні стандарти якості.
- 8.2. Комплексні системи управління якістю продукції на підприємстві.
- 8.3. Організація роботи відділу технічного контролю. Брак у виробництві, його облік.
- 8.4. Ліцензування діяльності та сертифікація продукції, їхній вплив на конкурентоспроможність продукції.

3. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з курсу «Економіка й організація діяльності будівельного підприємства» має вмещувати повні відповіді на три теоретичні питання.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складником навчального процесу й активною формою самостійної роботи.

Мета контрольної роботи – закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті у процесі вивчення курсу «Економіка й організація діяльності будівельного підприємства», сформувати вміння самостійно працювати з навчальними, спеціальними джерелами, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

До контрольної роботи слід додати список використаних джерел.

Номер варіанта завдання до контрольної роботи відповідає двом останнім цифрам залікової книжки студента. У таблиці наведено 50 варіантів завдань. Якщо дві останні цифри номера залікової книжки студента перевищують 50, то номер варіанта визначається шляхом вирахування з них числа 50. Наприклад, якщо дві останні цифри 85, то це відповідає 35 варіанту. Номер контрольного питання відповідає номерам питань у темах курсу відповідно до програми курсу.

Таблиця 1 – Завдання на теоретичну контрольну роботу

№ ВАРІАНТА	Контрольні питання		
	1	2	3
1	2	3	4
00	1.1	3.1	6.3
01	1.2	3.2	6.4
02	1.3	3.3	6.5
03	2.1	3.4	7.1
04	2.2	3.5	7.2
05	2.3	4.1	7.3
06	2.4	4.2	7.4
07	2.5	5.1	8.1
08	2.6	5.2	8.2
09	2.7	5.3	8.3
10	2.8	6.1	8.4
11	2.9	6.2	1.1
12	1.1	3.3	6.4
13	1.2	3.4	6.5
14	1.3	3.5	7.1
15	2.1	4.1	7.2
16	2.2	4.2	7.3
17	2.3	5.1	7.4
18	2.4	5.2	8.1
19	2.5	5.3	8.2
20	2.6	6.1	8.3
21	2.7	6.2	8.4
22	2.8	3.1	1.1
23	2.9	3.2	6.3
24	1.1	4.1	7.1
25	1.2	4.2	7.2
26	1.3	5.1	7.3
27	2.1	5.2	7.4
28	2.2	5.3	8.1
29	2.3	6.1	8.2

1	2	3	4
30	2.4	6.2	8.3
31	2.5	3.3	8.4
32	2.6	3.4	1.1
33	2.7	3.5	6.4
34	2.8	4.1	6.5
35	2.9	4.2	7.1
36	1.1	5.1	7.2
37	1.2	5.2	7.3
38	1.3	5.3	7.4
39	2.1	6.1	8.1
40	2.2	6.2	8.2
41	2.3	3.1	8.3
42	2.4	3.2	8.4
43	2.5	3.1	1.1
44	2.6	3.2	6.3
45	2.7	3.3	6.3
46	2.8	3.4	6.4
47	2.9	3.5	6.5
48	2.2	4.1	8.2
49	2.3	4.2	8.3
50	2.4	5.1	8.4

4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Організація діяльності підприємства в ринкових умовах.
2. Сутність будівельної діяльності в Україні.
3. Поняття будівельного ринку.
4. Будівництво – галузь народного господарства України.
5. Особливості організації капітального будівництва.
6. Коротка характеристика основних учасників будівництва.
7. Відносини між учасниками будівельної діяльності.
8. Основні принципи діяльності будівельного підприємства.
9. Специфічні закономірності в організації будівельного виробництва.
10. Види власності в будівництві.
11. Поточні методи організації виробництва.
12. Організація ритмічних потоків.
13. Організація неритмічних потоків.
14. Удосконалення структури підприємств.
15. Основні положення комплексної підготовки виробництв.
16. Виробнича інфраструктура.
17. Організаційна підготовка будівельного виробництва.

18. Ліцензування діяльності та сертифікація продукції.
19. Технічна підготовка будівельного виробництва.
20. Технологічна підготовка будівельного виробництва .
21. Науково-маркетингова та проектно-конструкторська підготовка виробництва.
22. Елементи мережевих графіків.
23. Брак у виробництві та його облік.
24. Параметри мережевих графіків.
25. Розрахунки мережевих графіків.
26. Коригування мережевих графіків.
27. Графік постачання й вибір постачальників.
28. Моделі управління запасами.
29. Організація складського господарства.
30. Календарні графіки, методики побудови.
31. Черговість будівництва.
32. Вузловий спосіб організації будівництва.
33. Вахтовий спосіб організації робіт.
34. Підрядний і господарський спосіб будівництва.
35. Основні напрямки дослідження у сфері організації та планування в будівництві.
36. Групування видів робіт у підрозділах. Делегування повноважень, розподіл відповідальності.
37. Поняття про організаційні форми та структуру будівельних організацій.
38. Способи будівництва й органи управління будівництвом.
39. Домобудівельні комбінати.
40. Мобільні будівельні організації.
41. Експедиційний і вахтовий методи будівництва.
42. Функції керівників лінійного та функціонального апарату будівельно-монтажної організації.
43. Методичний спосіб розрахунку тривалості об'ємного потоку.
44. Організаційні форми, структура будівельних організацій.
45. Система планування в будівництві.
46. Побудова цикло- і діаграми руху робочої сили.
47. Організація проектування і проектно-розвідувальних робіт.
48. Стадії проектування.
49. Розрахунок витрат праці та машинного часу за нормативами.
50. Зміни у структурі будівельних організацій за умов розвитку ринкових відносин.
51. Інженерні, економічні та технічні розвідування.
52. Норми проектування.
53. Типове й експериментальне проектування в будівництві.
54. Складання проектної документації.
55. Норми проектування.
56. Розгляд узгодження і вдосконалення.
57. Експертиза проектної документації.
58. Проект організації будівництва (ПОБ).
59. Допроєктна стадія будівництва.
60. Розрахунок витрат матеріальних ресурсів за нормативами.

61. Проект виробництва робіт (ПВР). Склад і зміст робіт.
62. Проект організації будівництва (ПОБ) нових об'єктів.
63. Типове проектування.
64. Будівельні генеральні плани (БГП).
65. Визначення витрат праці.
66. Склад БНУ (будівельні норми України).
67. Схема розробки ПОБ і ПВР.
68. Виконання нормативів для розрахунку нормативної тривалості будівництва об'єкта.
69. Експертиза проектної документації.
70. Вхідні дані для опрацювання, нормативи та порядок опрацювання.
71. Методи організації виробництва.
72. Розрахунок кількості та розміщення на БГП тимчасових приміщень і споруд.
73. Варіантне проектування БГП.
74. Ураховання вимог до охорони праці.
75. Методи організації виробництва та умови їхнього вибору й застосування.
76. Методи нормування праці на будівельних підприємствах.
77. Календарне планування в будівництві (КП).
78. Структура сіткового графіка у вигляді «робіт і подій».
79. Вхідні дані та нормативна база календарного планування.
80. Моделювання в будівництві.
81. Мережеві моделі виробництва будівельних робіт.
82. Алгоритм розрахунку параметрів мережевого графіка.
83. Структура мережевого графіка у вигляді «робіт».
84. Оптимізація календарних планів «за тривалістю» та використанням трудових ресурсів.
85. Матеріально-технічна база будіндустрії.
86. Організація транспорту й експлуатації будівельних робіт.
87. Комплексні системи контролю якості продукції.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Болотин С. А., Вихров А. Н. Организация строительного производства: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2009.
2. Державні будівельні норми України. Організація будівельного виробництва. ДБН А.3.1-5-96. Київ, 1996.
3. ДБНА.2.2-3-97. Проектування.
4. ДБН-IV-4-97. Кошторисні норми. Ч. 2, 4.
5. Дикман Л. Г. Организация и планирование строительного производства: Управление строительными предприятиями с основами АСУ: Учеб. для строит. вузов и фак. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ВШ., 1988.
6. Дикман Л. Г. Организация строительного производства: Учебник для строительных вузов. – М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2006.
7. Дикман Л. Г., Дикман Д. Л. Организация строительства в США: Учебное издание. – М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2004.
8. Киряш В. Г., Четкин С. Н., Александров А. Н. Справочник по контролю качества строительства зданий и сооружений. В 2-х т. – Днепропетровск: книжная типография, 2000.
9. Майданов В. М., Шейко Ю. П., Тригер Г. М. и др. "Организация и планирование строительства". – Киев, "Урожай", 1993.
10. Организация строительного производства: Учебник для вузов / Т. Н. Цай, П. Г. Грабовый, В.А. Бельшаков и др. – М.: Изд-во АСВ, 1999. – 432 с. – 30 шт.; 2002.
11. Кирнос В. М., Залуни В. Ф., Дадиверина Л. Н. Организация строительства: Учеб. пособие для студентов строит. спец. – Днепропетровск: Пороги, 2005.
12. Соколов В. С. Технология и организация строительства. – М.: Академия, 2002.
13. Сухачев И. А. Организация и планирование строительного производства: Учебник для вузов. – М.: Стройиздат, 1989.
14. Стаценко А. С., Тамкович А. И. Технология и организация строительного производства: Учеб. пособие для учащихся сред. спец. учеб. заведений по спец. «Пром. и гражд. стр-во». – Минск: Высш. шк., 2002.
15. Трушкевич А. М. Организация проектирования и строительства: Учебное пособие для студентов вузов архитектурных и строительных специальностей. – М.: ВШ, 2004.
16. Тяг Р. Б., Чернышук Н. М. Организация производства. – Днепропетровск: Наука и образование, 1999.
17. Усе про облік та організацію будівельної діяльності. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2007.

Ресурси інтернет

18. Цифровий репозиторій ХНАМГ: <http://eprints.ksame.kharkov.ua>.
19. Будівництво і реконструкція: <http://www.stroyrec.com.ua/gazeta/>.
20. Державна науково-технічна бібліотека: <http://www.gntb.n-t.org/>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання контрольної роботи
з курсу**

**«ЕКОНОМІКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»**

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»)

Укладач **Світлична** Тетяна Іванівна

Відповідальний за випуск *Т. І. Торкатюк*

Редактор *К. В. Дюкар*

Комп'ютерний набір *Т. І. Світлична*

Комп'ютерне верстання *Н. В. Зражевська*

План 2011, поз. 297-М

Підп. до друку 02.11.2010 р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 0,6

Тираж 50 пр.

Зам. №___

Виконавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства

вул. Революції, 12, м. Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011р.